

Forfatter: Grundtvig, N. F. S.

Titel: Salmer i anledning af jubelfesten 1836

Citation: Grundtvig, N. F. S.: "Salmer i anledning af jubelfesten 1836", i Grundtvig, N. F. S.: *Grundtvigs værker*, Aarhus Universitet, Det Teologiske Fakultet. Onlineudgave fra Grundtvigs Værker: https://tekster.kb.dk/text/gv-1836_567-intro-shoot-idm183.pdf (tilgået 02. maj 2024)

Anvendt udgave: Grundtvigs værker

Ophavsret: Materialet er dedikeret til public domain. Du kan kopiere, ændre, distribuere og fremføre værket, også til kommercielle formål, uden at bede om tilladelse. Husk dog altid at kreditere ophavsmanden.

[Læs CC0-erklæringen](#)

Hyggelig, rolig

“Hyggelig, rolig” er en gendigtning af Sl 84 i Det Gamle Testamente, en såkaldt valfartssang, dvs. en sang, der blev sunget af israelitterne, når de var på vej op til Jerusalem for at overvære en af de store årlige højtider. Grundtvig er i sin gendigtning relativt tro mod forlægget, idet han dog stadig tillader sig både poetiske og teologiske friheder. Ordvalget i første linje er udpræget grundtvigsk. Det Gamle Testaments tekst taler om, at Guds bolig er ‘elskelig’ eller ‘attråværdig’, men Grundtvig benytter i stedet det hjemlige udtryk “Hyggelig, rolig”. I manuskriptet til værket kan man desuden se, at Grundtvig først havde prøvet med “Munter og rolig” (se Lindbergs arkiv, Additamenta 934.13). Ordvalget i førstelinjen, og velsagtens den folkelige udtryksform i det hele taget, har fået Anders Malling til at kalde salmen “en af de mest danske, vi har” (1962-1987, bind 2, s. 310). Stilen er en særegen blanding af det jævne og det højstemte (jf. Aarsbo 1987, s. 128).

*Der findes et forarbejde til salmen i Norne-Giæsts sang i “Ragna-Roke” i *Danne-Virke*, bind 3 (1817), s. 343-349, se her. Selv om teksten i *Danne-Virke* er hele 21 strofer lang og på et andet versemål end “Hyggelig, rolig”, er der en del ligheder mellem de to tekster. De to første verselinjer af Norne-Giæsts sang lyder: “Hvor liflig, hvor rolig, / O Gud! er din Bolig!”. Denne variant er optrykt som nr. 66 i *Grundtvigs Sang-Værk 1944-1964*, bind 3.

I første strofe udtrykker digterjeget sin stærke længsel efter at “bo” hos Gud, dvs. efter at være i hans nærhed. I den gammeltestamentlige kontekst gælder længslen templet i Jerusalem, men hos Grundtvig gælder det på én gang gudstjenesten i kirken og Guds evige boliger, himmeriget. Nogle vil i første strofe se det romantiske længselsbegreb udfoldet (Rode 1996, s. 109), men sjælens længsel efter at bo hos Gud findes nu tydeligt udtrykt i den gammeltestamentlige salme også. Strofe 2 beskriver Gud som “Godhedens Kilde” og som den gæstfri vært, der lader spurve og svale holde til i hans sale. ‘Jeget’ beder om, at Gud også vil unde ham et skjul. At bo hos Gud beskrives som den højeste lykke (3,2).

Strofe 4 er salmens centrum. Her hedder det, at allerede “hernede”, dvs. i det jordiske liv, kan det menneske, som tror Gud, prise sig lykkeligt, fordi det har mulighed for at skue ind i himmeriget. Gud har nemlig i menneskehjertet skabt en stige, som fører til “Himmerigs Sal” (4,8), en allusion til Jakobsstigen i 1 Mos 28,12. Der er derved skabt forbindelse mellem himmel og jord. Der er banet en vej, som fører til Guds bolig.

*I den reviderede udgave af “Hyggelig, rolig” i *Sang-Værk 1*, hæfte 2, ændrede Grundtvig ordet “Stige” til “Trappe”, hvilket i højere grad giver associationer til kirkerummet (indgangstrappen og korrappen).

I strofe 5 og 6 fortsætter salmens bevægelse opad med en beskrivelse af, hvordan kristenlivet er et liv i vækst. Guds børn skal vokse i kræfter og stige til det højdepunkt, det er at se Guds herlighed (5,8). Grundtvig trækker her på den klassiske teologiske idé om, at den højeste form for gudserkendelse består i at se Gud, *visio beatifica* (lat., det lyksalige syn, jf. Høgenhaven 2011, s. 72). I strofe 6 lovpriser igen det at leve i Guds nærhed: At leve én (hellig)dag med Gud er bedre end tusinde almindelige dage. I Guds nærhed kan sjælen løfte sig og ved hjælp af sangens vingede ord fare af sted “over Stjernerne”. I de sidste to strofer, 7-8, giver ‘jeget’ udtryk for, at det ikke vil bytte sin plads hos Gud for noget, for Gud er menneskets beskytter (skjold), og han holder øje med sine “salvede Smaa”, dvs. de døbtte, indtil de en dag skal stå for hans ansigt. Ligesom “Giv mig, Gud, en Psalme-Tunge”, kan man tale om, at salmen har en cirkelstruktur: ‘jeget’ lægger ud med at længes efter Guds (ideelle) bolig og ender med foreløbigt at finde Guds (konkrete) “Hytte” i kirken og dens gudstjeneste. For en mere detaljeret gennemgang af salmen og den opbygning, se Bjerg & Holst 2011, der forstår salmens struktur som tre koncentriske cirkler, centreret omkring strofe fire (s. 244).

Der er et tydeligt eskatologisk tema i Grundtvig gendigtning af denne Davidssalme (især strofe 4,5 og 8). Høgenhaven vurderer, at Grundtvig har transformeret den oprindelige salmes valfartsmotiv til et eskatologisk motiv. Bevægelsen er skiftet fra horisontal til vertikal, og menneskets rejse har fået et transcendent mål (Høgenhaven 2011, s. 72). Bevægelsen går fra “Taarnes Dal” til “Himmerigs Sal”, men samtidig foregribes det eskatologiske endemål i gudstjenesten. Det, som menigheden oplever i gudstjenesten, og det, der venter dem i det hinsides, glider over i hinanden (Dahn 1984, s. 268). Ganske vist kan mennesket endnu ikke bo hos Gud i himmeriget, men det kan gæste hans helligdom (strofe 1).